

Nye arbejdsformer på fair og lige vilkår

- IDAs politik for nye arbejdsformer

Både i Danmark og internationalt drøftes det intenst, hvordan nye arbejdsformer forandrer det eksisterende arbejdsmarked. En undersøgelse gennemført i 2017 viste, at ca. en tredjedel af IDAs medlemmer benytter sig af disse nye arbejdsformer eller påtænker at gøre det. Den igangværende udvikling tilskrives bl.a. internationaliseringen og nye digitale muligheder, herunder først og fremmest digitale platforme, hvor "opgaveudbydere" og "opgaveløserne" kan indgå et aftaleforhold.

Udviklingen giver arbejdsgiverne adgang til en mere fleksibel anvendelse af arbejdskraften – hvad enten der er tale om ufaglært eller højt specialiseret arbejdskraft. For arbejdstagerne giver de nye arbejdsformer bl.a. adgang til en mere personlig tilrettelæggelse af arbejdstid og arbejdsindsats, faglig specialisering, bibeskæftigelse, personlig udvikling, ekstra indkomst.

Udfordringer

Det er dog vanskeligt éntydigt at definere de nye arbejdsformer og adskille dem fra f.eks. vikaransættelser, tilkalde-ordninger, cykelbude og opslagstavlen i Lokal Brugsen. Men en stigende mangfoldighed i kontraktforholdene på arbejdsmarkedet er i sig selv en udfordring for både nationale og internationale aftaler og lovgivning. Udbredelsen af nye arbejdsformer varierer meget fra branche til branche, og i sagens natur er der tale om et dynamisk begreb.

Fordele for arbejdsgiverne

"Det nye", og de deraf følgende muligheder og udfordringer på arbejdsmarkedet, tilskrives hovedsageligt, at nogle digitale platforme går ud over rollen som formidler mellem opgaveudbydere og opgaveløser samt fastsætter særlige betingelser for mødet mellem de to parter. Dette muliggør en række ændrede relationer mellem udbydere af opgaver og opgaveløserne;

1. fordi udbydere på opgaveplatformene ikke anser opgaveløserne som ansatte, hvorved opgaveløserne ikke har samme lov- og aftalebestemte rettigheder som

ved et traditionelt arbejdsgiver- og arbejdstagerforhold

2. fordi operatørerne af opgaveplatformene unilateralt formulerer kontraktforholdene og fastsætter eventuelle algoritmer vedr. bl.a. aflønning, levering af ydelse eller produkt, rating af opgaveløsning o.a.
3. fordi opgaveplatformene ikke er knyttede til nationale arbejdsmarkeder og dermed heller ikke til nationale aftaler, reguleringer og lovgivning

Ved at undlade at kategorisere opgaveløserne på platformene som arbejdstagere, opnår opgaveudbydere en konkurrencemæssig fordel i forhold til traditionelle arbejdsgivere, fordi der ikke pålægges aftale- eller lovgivningsmæssige krav til f.eks. arbejdsmiljø og sikkerhed, sociale udgifter som f.eks. løn ved sygdom og barsel, feriepenge, arbejdsskadeforsikring, efteruddannelse, forbrugerbeskyttelse osv. Ligeledes stilles opgaveløserne i en ufrivillig og mere usikker beskæftigelsesmæssig og økonomisk situation.

Muligheder og udfordringer

De nye arbejdsformer, og brugen af især de digitale opgaveplatforme, stiller således *på den ene side* arbejdsmarkedets parter og samfundene over for en række udfordringer, men *på den anden side* byder de også på en række fordele og muligheder for parterne, og for at udvikle arbejdsmarkedet i takt med den øgede digitalisering og internationalisering. Under de rette omstændigheder kan platformene endvidere medvirke til at overføre aktiviteter fra det "uregulerede" til det "regulerede" arbejdsmarked.

Løsningen

Med udgangspunkt i at Danmark allerede har et af verdens mest velfungerende arbejdsmarkeder, og ønsket om at bevare og udvikle dette som en national styrkeposition, vil IDA arbejde for at Danmark ligeledes bliver et foregangsland i forhold til at implementere og udvikle de nye digitale muligheder på arbejdsmarkedet.

De nye digitale og organisatoriske muligheder skal altså ikke indføres på bekostning af det eksisterende arbejdsmarked, men som et supplement og styrkelse af dette.

Fair og lige vilkår

Introduktionen af digitale opgaveplatforme som formidler mellem udbydere af arbejdsopgaver og opgaveløsere, der samtidig regulerer aftaleforholdene, skal ske på fair og lige vilkår i forhold til både traditionelle arbejdsgivere og arbejdstagere, således at de hverken undergraver lokale, nationale eller internationale aftaler eller lovgivning på arbejdsmarkedsområdet.

Det gælder f.eks. i forhold til indberetning af skat, overholdelse af arbejdsmiljølovgivning, forbrugerbeskyttelse, arbejdsskadeforsikring osv.

Ansættelsesforhold på gensidigt anerkendende aftalepositioner

De fleste operatører af opgaveplatforme definerer opgaveløserne som selvstændige eller freelancere og ikke som arbejdstagere. Dette på trods af at platformene i mange tilfælde udøver lige så stor eller større kontrol over opgaveløseren som i traditionelle arbejdsgiver- og arbejdstagerforhold. Det gælder f.eks. mekanismer for prisfastsættelse og om prisen skal være opgave- eller tidsbestemt, betingelser for adgang til at løse opgaver, udformning af algoritmer for prisfastsættelse, rating-kriterier for opgaveløsning, hvilke kundeinformationer der skal deles og med hvem osv.

Både nationalt og internationalt vil IDA derfor arbejde for at opgaveløserne både individuelt og kollektivt får adgang til at øve indflydelse på de kontraktmæssige aftaleforhold i forhold til opgaveudbydere.

International lovgivning der understøtter fair konkurrence

Sikring af fair og lige vilkår mellem traditionelle og nye arbejdsformer kræver internationalt samarbejde og regulering, bl.a. fordi platformene har mulighed for at udnytte forskelle i arbejdsmarkedsregulering, skattelovgivning osv.

IDA vil via sine medlemskaber af relevante internationale organisationer søge at påvirke det politiske og forskningsmæssige arbejde som pågår i forhold til at regulere og påvirke forskellige nye arbejdsformer – herunder også sikre at eventuelle reguleringerne ikke undergraver den danske aftalemodel.

Regulering kan f.eks. ske gennem udarbejdelse af en europæisk eller international klassifikation af opgaveløsere på digitale platforme, der indeholder klare rettigheder og forpligtigelser på samme måde som f.eks. ILO-standarder for traditionelle arbejdstagere.

Relevante ydelser i IDA

IDA vil sikre, at medlemmerne kan foretage deres valg om opgaveindgåelse på et oplyst grundlag, og arbejde for, at der også fremadrettet fra IDA tilbydes de rette juridiske ydelser vedr. f.eks. rådgivning om opgaveløsning via digitale platforme, honorarstørrelse, rådgivning om kontrakterne, og rådgivning om selvstændig virksomhed i det hele taget.

Økonomisk og social tryghed hos medlemmerne

Som freelancer og arbejdstager med mange små jobs, er man typisk ikke dækket af arbejdsskadeforsikringer eller af sine private forsikringer i forhold til brand, vandskade eller tyveri. IDA vil derfor bl.a. arbejde for at sikre alle sine medlemmer adgang til erhvervs- og arbejdsskadeforsikring samt sikring mod omsætnings-/indtægtsnedgang f.eks. i forbindelse med sygdom.

Ligeledes vil IDA arbejde for at sikre sine freelance og selvstændige medlemmer adgang til en pensionspakke der dækker i tilfælde af sygdom, ulykke, invaliditet og død.

Endelig vil IDA fortsat arbejde for at udvikle dagpengesystemet så det i højere grad bliver attraktivt for kort- og deltidsbeskæftigede, freelancere, personer der kombinerer forskellige indkomstformer o.a.

Kontakt

Spørgsmål kan rettes til chefkonsulent Fin Krogh Jørgensen, fkj@ida.dk